

א ריכסינג תמוז

לקבל את החיים - במנוחה ע"י אמונה שלום בטחון ושמחה

פרשת ואתחנן תשפ"ה // שנה ב' // גליון ל"ו

שיעורי כ"ק אדמו"ר מפנים מאירות דסיקסא שליט"א

אור הבוקר

יום שני פרשת ואתחנן תשפ"ב

נחמו נחמו עמי

כבר הגיע העת של נחמה

כבר הגיע העת של נחמה

אחד שהיה צריך לו לאביך בזה העולם, לא היה הקב"ה נוטל נשמתו ממנו. אבל מכיון שראו משמים, שאביך כבר תיקון הכל מה שהיה צריך לתקן בזה העולם, ולכל העולם, ואין עוד מי שצריך לו, נהג הקב"ה שעלה לחיי העולם הבא!

והוסיף לו הרה"ק רבי ר' ברוכ' בדיבורים נוראים: אבל אתה הרי בנו, ואתה הרי צריך לך את אביך, ולכן - אמר לו הרה"ק רבי ר' ברוכ' - כשירצה הקדוש ברוך הוא לנחמך, אל תקבל הנחמה! וכשרצה הקב"ה לנחמך יותר, עדיין אל תקבל הנחמה, אל תתנחם רק תדרוש מהקב"ה שהוא צריך יותר לנחם אותך ועוד יותר לנחם אותך!

לא יתנחמו בקל

הוסיף לזה הרה"ק רבי מאטיל סלאנימער זצ"ל ואמר: כהיום אי אפשר לומר כמו שאמר הרבי ר' ברוכ' בימיו. אז

איאת בהפוסקים, שעכשיו הגיע העת שמסיחין דעת מן האבילות, ומגיע עכשיו ז' שבועות של 'נחמתא' - נחמו נחמו עמי יאמר אליכם. אנו צריכין לחיות באמונה פשוטה, ולהכין את עצמינו לביאת המשיח, להכין עצמינו להימים הקדושים, להכין את עצמינו שבעזר השם ובס"ד נהיה יכולים לעלות לרגל בחג הסוכות הבעל"ט בבית המקדש השלישי, בעזר השם ובס"ד, רק עם אמונה פשוטה, רק עם חיזוק, ורק עם שמחה.

אל תקבל הנחמה...

מספרים, שאחר שנהרג רח"ל הרה"ק רבי שלמה מקארלין זצ"ל ע"י הקוזאקין, בשנת תקנ"ב ה"ד. בא בנו הרה"ק רבי משה מלודמיר זצ"ל להרה"ק רבי ר' ברוכ' ממעזיבוש זצ"ל והיה שבור מאוד. אמר לו הרבי ר' ברוכ': אם היה עדיין בעולם יהודי

אבל אין אט יכולין לקבל
הנחמה, כי אט צריכים
הבית המקדש, אט
צריכים ההשראת
השכינה, אין אט יכולין
לקבל הנחמה בקל!...

עדיין היה עולם מלא
עם צדיקים, אבל כהיום
אין לנו כלום, ולכן, אנו
אין יכולים להתנחם
מהקב"ה עם שום נחמה!
אנו אומרים להקב"ה:
אם אתה רוצה לנחמינו
צריך אתה ליתן לנו
תורה עבודה ויראת
שמים. ועדיין אין אנו

מתנחמים! תנו לנו השפעות טובות, בריאת
פרנסה ונחת - ועדיין אין אנו מנוחמים! תנו
לנו התקרבות להקב"ה, כוחות להתחזק עם
אמונה פשוטה, בטחון, שמחה ושלוש!

את הנסיונות הקשים ומרים בגלות המר
הזה! כבר תאיר לנו את הגלות החושך הזה!

ההפטורות - זה שיחה בין כנסת ישראל להקדוש ברוך הוא

לפעול נחמה שלימה

איתא באבודרהם: השלש הפטורות של
פרענותא, דברו שמעו וחזון, שאומרים
בבין המצרים, ואחר כך אומרים השבעה
דנחמתא, אלו הן ההפטורות שמחויבין
לומר בכל שנה, והוא מביא מדרש [הוא
אומר שהמדרש הוא בדרך צחות],
שהשבעה דנחמתא הוא כמו שיחה שכלל
ישראל יש להם עם הקדוש ברוך הוא.

והקב"ה הוא אומר לנו: נחמו נחמו עמי!
ואנו אומרים - אומר הרה"ק רבי ר' ברוך'ל
- רבונו של עולם! אנו צריכים נחמות
הרבה! אנו שבורין כל כך, אנו צריכים
מאוד את הבית המקדש, זהו צורך גדול
לנו, כי אתה אבינו ואנו בניך! כל אחד יאמר
להקב"ה: אבל אין אנו יכולין לקבל הנחמה,
כי אנו צריכים הבית המקדש, אנו צריכים
ההשראת השכינה, אין אנו יכולין לקבל
הנחמה בקל! וכל אחד יבקש מן הקב"ה,
שהרבונו של עולם אומר 'נחמו נחמו עמי'
אבל רבונו של עולם! ומה נעשה עם
הקדושה שלי? ומה המצב עם בני היקרים?
ומה המצב עם הפרנסה שלי? ומה המצב
עם התורה עבודה ויראת שמים שלי? ומהו
המצב בכל העולם כולו? רבונו של עולם!!
אנו יתנחמו רק עם העולם יאיר באמונה
שלוש בטחון ושמחה, העולם יאיר
בהתקרבות להקדוש ברוך הוא! אנו צריכים
לנצל ההזמנות, כשהקב"ה רוצה ליתן לנו
נחמה, אנו צריכים לבקש מהקב"ה: אבל
אין אנו מתנחמים בקלות. רבונו של עולם,
הייליגער לעכטיגער זיסער טאטע אין
הימל! תן לנו כל צרכינו, כבר תסר ממנו

הקדוש ברוך הוא מצווה לנביאיו: נחמו
נחמו עמי, שהנביאים יכלו לנחם את עם
ה'. עונים כלל ישראל עם ההפטורה השניה
של פרשת עקב, ההפטורה השני הוא
תשובתם של ישראל אל הנביאים: ותאמר
ציון עזבתי ה', רבונו של עולם! הלא אתה
עזבתנו, אין אנו רוצים לקבל את הנחמה
רק ממך לבד! חוזרים הנביאים עם
התשובה להקדוש ברוך הוא ואומרים
ההפטורה של פרשת ראה: עניה סוערה לא
נוחמה, כלל ישראל אין מקבלים הנחמה,
המה רוצים שהקדוש ברוך הוא בכבודו
ובעצמו ינחמם. לזה בא ההפטורה של
פרשת שופטים ואומר: טוב, אנכי אנכי הוא
מנחמכם! הקדוש ברוך הוא מסכים עם
כלל ישראל, והוא אומר שהוא בעצמו ינחם

היין היה נוהג ליקח עמו בקנקן של פלעסטיק, כדי שלא ישבר על הדרך. כשהגיע לבאקוי, היה מתאכסן בבית אכסניה, ושם היה לו פנע (מניפה), כדי להקל קצת החום, החום היה שם גדול מאוד, פרידזידער (מקרר) לא היה שם בנמצא, ובוודאי שלא היה שם שום שאר כלי שעכנאלאגיע.

הגיע ערב שבת קודש, הוא מוציא מארגו שלו המאכלי שבת ושאר חפצי שבת, והוא רואה שאשתו שלח לו היין בקנקן של זכוכית, והקנקן קיבל הכאה ונשבר קצת. חשב לעצמו שיניח היין אצל הפנע כדי שיקרר קצת, וכן יוכל לפתחו אח"כ בלי שישפך מן היין. כבר היה שתי שעות קודם כניסת שבת קודש, והלך לפתחו הקנקן של יין, וברגע שפתח הקנקן, נבקע הקנקן, וכל היין נשפך על הארץ, אין לו יין לקידוש ולהבדלה. כמובן היה לו מזה צער ועגמת נפש גדול. אבל חשב לעצמו: לא! יהודי אינו מתייאש, אין דבר כזה, צריך להיות לי יין לקידוש, וזה יהיה לי! והתפלל לה' שיבריק בו איזה רעיון במוחו מה לעשות.

והוא נזכר, שכשהלך ברחוב, הבחין בגוי ערבי שמוכר ענבים. חשב לעצמו שימכור הענבים ויסחוט הענבים, ויעשה מאסט (מיץ ענבים), ויהיה לו לקידוש, והבדלה. הוא חזר לרחוב העיר, וחזר להרכוב ששם ראה שהגוי מוכר הענבים, ומצא את הגוי שעדיין יש לו הענבים,

את ישראל! 'רנו עקרה לא ילדה קומו אורי כי בא אורד!' הקב"ה אומר: אני אביא לך כל ישועות, אני אשמח אותך! ועל זה עונים הכנסת ישראל: 'שוש אשיש בה' תגיל נפשי באלקי!' עכשיו אני בשמחה! כי הנחמה בא מהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו.

כל העצבות, מרה שחורה, יאוש - זה כבר נגמר, כי הקדוש ברוך הוא בעצמו נחמינו! ואנו אומרים: שוש אשיש בה! רבונו של עולם! אבינו שבשמים! אנו שמחים עמך אבינו, אנו אוהבים אותך, אנו מאמינים ובוטחים בך, כי אתה דואג אלינו, שיהיה לנו מן הטוב והמטיב, אין אנו שברי לב, אין אנו מקנאים באחרים, אין לנו שנאה על אחרים, אין לנו רוגז על אחרים, אנו מקיימים את ה'ואהבת לרעך כמוך' ואת ה'ואהבת את ה' אלקיך', אנו אוהבים את ה' ותורתו.

השי"ת כביכול בעצמו הוא מנחמינו, וזהו השמחה שלנו, וזהו החיזוק שלנו.

מעשה בחסיד אחד

לפני הרבה שנים אירע מעשה. יהודי אחד שהיה מאוד מדקדק בקלה כבחמורה, ומדקדק גדול בכשרות, היה נוהג לנסוע לעיר באקוי [הוא נמצא באיזבישאן בין איראן לשערקין] לצורך מסחרו. ולכן כשהיה נוסע לשם היה מביא איתו כל המאכלים שהיה אוכל ושותה במשך כל השבוע, וכן המאכלי שבת קודש, כל מה שהיה צריך לו היה

נוטל עמו מביתו. הנרות; מצות ללחם משנה; דגים מבושלים משומרים ומחותמים בכלי, וכן היין היה לוקח עמו, בשום אופן שבעולם לא אכל ולא שתה במקום נכר.

השי"ת עזר, הוא אכן עשה מין ענבים מן הענבים שקנה, וזיהו לו לעשות קידוש, וגם עוד נשאר לו לצורך הברכה...

עדיין לא קנה אחד מן הענבים, הקב"ה כבר הקדים הרפואה קודם למכה, וברוך ה' יהיה לו יין לקידוש.

כשהתחיל לילך מן הסוחר שמכרו הענבים, שומע מן הצד שקורא לו נערה אחת 'שלוש שלום'. מקודם לא שעה לקריאתה, ועשה עצמו כאילו לא שמע, אבל מכיון ששמע שחזרה לצעוק כלפיו, פנה אליה לשאול אם הוא יכול לעזרה במשהו. אמר לו הנערה, שהיא יהודית, היא נולד יהודית, אבל אינה יודעת כלום מיהדות, וקצת מילים שמשמשים היהודים היא יכולה, ואחד מן המילים היא מילת 'שלוש'. ומכיון שראיתה איש יהודי, רצה לשאול בשלומו, ולומר לו שיש להם איזה שייכות כי שניהם שייכים לעם יהודי.

שאל ממנה: מה אתה עושה בעיר איסלאמית? מה מעשיך בכאן? סיפר האשה: היא נתארכה כאן, וכאן עומד החתן שלה! והיא מראה לו את החתן שלה!...

חושך תכסה את עיניו. רבונו של עולם! יהודית ישא עם גוי של איסלאם רח"ל?! השם ישמרינו. והוא מתחיל לחשוב, שאולי כל הענין שיינו נתבקע, והוצרך לחזור לקנות ענבים, היה פשוט בכדי לזכה אשה יהודית שלא יתחתן עם גוי חס וחלילה.

הוא אומר להנערה: אני מתאכסן באכסניה פלוני, ואני מבקש ממך, שלמחר בצהריים, תבוא אלי, אני רוצה לדבר עמך דבר נחוץ מאוד!

השי"ת עזר, הוא אכן עשה מיץ ענבים מן הענבים שקנה, והיה לו לעשות קידוש, וגם עוד נשאר לו לצורך הבדלה. הוא יושב לעצמו בשעת הסעודה, והוא מתחיל לחשוב מה שאומרים בקידוש: 'כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים', ברוך השם, גם בעיר נכרי זה יש לי כל הצטרפות שלי לעשיית

המצוות, הוא יכול לשמור שבת. אבל מחשבתו הסעיר: ומה תהיה עם הנערה היהודית שנמצא כאן? מתי גם היא תאמין ב'אונתו קדשת מכל העמים'? מתי תאמין בהעם סגולה?

בצהריים של שבת קודש אכן דפק הנערה על הפתח שלו, הוא יצא לחוץ לדבר עמה. ודיבר עמה למשך של ארבע שעות, והסביר לה בטיב טעם ודעת מה הפירוש להיות יהודית, מהו הפירוש של האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, שהיהודים עבדו במצרים, היה יציאת מצרים, קבלת התורה. שיש שני עולמות, העולם הזה והעולם הבא, ובעולם הבא נותנים דין וחשבון על כל המעשים. הוא חימם את הנערה בעניני יהדות שלא היתה לה שום ידיעה מזה כלל, הוא ביאר לה חומר הענין להתחתן עם גוי, יולדים ילדים השם ישמרינו, זהו סטרא אחרא, הסביר לה בטיב טעם ודעת החשיבות של יהודי, החשיבות של לחיות על פי התורה.

לבסוף אמרה לו הנערה שהיא רצתה להתבונן בזה, והוא יתן לו נייר עם הטלעפאן נומער שלו, והיא תחזור אליו עם תשובה. הוא אמר לה: אינני יכול ליתן לך, כי שבת אסור לשלטל ברחוב, והוא ילטלל הנייר. אמרה לו: היא מטלטל בלא זה, היא אינה שומרת שבת, מעולם לא שמרה שבת. חזר ואמר לה: לא, אני אי אפשר להכשיל לך בחילול שבת, בשום אופן שבעולם! לסוף החליט, שהוא יניח את הנייר אחר השבת בחוץ תחת איזה אבן, וביום ראשון בבוקר היא תבוא ליקח את הנייר, ומתי שתמצא יקרא אליו.

במוצאי שבת נסע היהודי מן העיר, כבר גמר את עסקיו ולא היה לו עוד מה לעשות שם.

עברו שש חדשים, הוא יושב בביתו, והנערה קורא לו על הטלעפאן, ואמרה

צריכים לחפש היכן מונח הרצון השם? מהו תפקידו? מה אני צריך לפעול עם הקושיים שאני עובר עכשיו? מה רוצה הקב"ה ממני? ואם הולכין במהלך המחשבה זו, וחיים במהלך המחשבה זו, ומתנהגים כן, עוזר השם יתברך ורואים ניסים גלויים, ורואים באמונה פשוטה מה שהיה צריכים לתקן, ורואים שטוב השם לכל ורחמיו על כל מעשיו.

באנו בעולם הזה לתקן לכבוד שמים. בכל דיבור מחשבה ומעשה, צריכים אנו לחשוב: מהו הכבוד שמים מזה? וכי יש כבוד שמים לדבר לשון הרע? וכי יש כבוד שמים ממחלוקת? מרכילות? מעצבות ומרה שחורה? בוודאי לא! כבוד שמים הוא רק כשיהודי חיי עם שמחה, הוא אוהב כל ישראל, הוא סובל את כלל ישראל. הוא מחיה את בני משפחתו, וכל בני אדם שמסביבו, הוא מביא אישור בין אדם למקום ובין אדם לחבירו.

לו שהיא רצתה לבוא אליו. הנערה הגיע לביתו, וסיפרה לו, שנתחממה מאוד מדבריו ליהדות, ובמשך שבוע לחם היצר הרע עם היצר טוב, עד אחר שבוע ברח מן העיר, ברצון להיות יהודית כשרה, גם היא רצתה לומר נעשה ונשמע.

היהודי קישרה להארגון לבעלי תשובות, והשי"ת עזר שלאחר שלש שנים, בדרך אותו יהודי ברכת בורא פרי הגפן תחת החופה של נערה זו, שהתחתנה עם בחור ירא שמים, והעמידו בית נאמן בישראל.

מה אנו למדים מסיפור זה? השי"ת שלחנו בגלות, אבל אנו צריכים להאמין באמונה פשוטה, שכאן בגלות אנו פועלים הרבה. נשבר קנקן של יין, צריכים לחפש ענבים, והסך הכל היה: שהחזיר נשמה אבודה! זהו עבודתנו בגלות הלזו! אנו צריכים לקבל באהבה כל הקושיים, כל היסורים, כל הדרך, שעובר על האדם חס ושלום, אבל אנו צריכים לדעת שהרבונו של עולם הוא מקדים הרפואה קודם למכה, הכל הוא מוכן משמים ממעל, הכל הוא בהשגחה פרטית, ואנו

קול פנים מאירות:

שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר מפנים מאירות סיקסא שליט"א

צענטראלע נומער: 845-414-0076 | א"י: 072-370-

1823 | ענגלאנד: 0330-350-3190 | ארגענטינע:

| 323-346-0673: אנטווערפן: 5411-2152-7691

מאנטריאל: 438-228-2500

אזר לנתיבותי

מהי הענווה הנכונה?

יהודי אחד שאל שראה בספרנו "מנוחה שלימה" מאמר בנושא "איזהו מכובד המכבד את הבריות", והיצא משם הוא שאדם צריך לכבד גם את עצמו. הרעיון שעולה שם הוא שכפי שאדם מציג את עצמו בפני אנשים, כך יתייחסו אליו. ההתנהגות שאנשים יראו בו, ככה הם יתנהגו אליו. לכאורה, זה סותר את עניין הענווה, זוהי גאוה.

התשובה לכך היא למעשה שיחה ארוכה יותר, אך אנו ננסה כאן בקצרה לענות, במילים קצרות, במילים יסודיות, על עניין הענווה והגאוה. גאוה, בעצם, היא לשון של רוחב. כלומר: כאשר אדם חי בתוך עצמו, וחושב על עצמו, ומתנפח מעצמו, הוא אינו שומע אחרים, תמיד הוא שולט על אנשים אחרים, הכל צריך ללכת בדרכו. הוא מדבר על עצמו בגדולות, ומזלזל באחרים. הוא מדבר לשון הרע, הוא מדבר רכילות, הוא מבטל אנשים אחרים. זוהי גאוה. כאשר אדם יודע מי הוא, והוא מקפיד להיות מי שהוא, זו אינה גאוה.

לדוגמה, כאשר אדם הוא חזן, ושולחים אותו לעמוד, הוא לא צריך לומר, "מי אני? מה אני? למה אתם שולחים אותי?". הוא צריך לסרב פעם אחת, כי כך כתוב בהלכה, ולאחר מכן עליו לגשת. הוא יודע למה שלחו אותו, כי הוא חזן, וכאשר הוא עומד לפני העמוד עליו להתפלל בצורה היפה והטובה ביותר, כדי להנעים לציבור, ולהנעים להקב"ה, "כבד את ה' מהונך", אל תקרא "מהונך" אלא "מגרוך". מתי הוא בעל גאוה? כאשר אחרי התפילה ניגשים אליו, ואתה אומר לו: "זמרת א'-ל אדון' מדהים!" והוא אומר לך: "הא? עוד לא שמעת דבר כזה! אף אחד לא יכול לעשות את זה! נפתלי, הוא אמנם חזן, אבל לא חזן כזה!" אה, עכשיו הוא נכנס לגאוה.

אבל כאשר אתה אומר לו, שהוא שר "א-ל אדון" יפה, שר "ממקומך" יפה, והוא אומר: "לא, זה לא היה כל כך יפה, הוא גמגם..." זו אינה ענווה, כי הוא יודע שזה יפה, והקהל נהנה, והוא עצמו גם מרגיש כך. זהו כישרון שהקב"ה נתן לך, ואומרים "אודה ה' מאוד בפי", הקב"ה נתן לך במתנה הכישרון, השתמש בו בכי טוב, התחזק בו.

עכשיו, אבאר לך מה זה "איזהו מכובד המכבד את הבריות". מתי יש לכבד את עצמו. כאשר מישהו ניגש אליך, ואומר לך: "זרח יקר! מי שכנע אותך שאתה חזן? שטוטים! עשית פה טעות, שם החלקת, ושם זה לא הסתדר!" הוא רומס אותך. עכשיו ישנם יהודים,

שחושבים שפה יש מצווה של ענווה, של שתיקה, של לוותר ולא לומר כלום, ולתת שיכאב להם. "אני הרי עניו, שפל ברכ".

בכלל לא! ודאי, יש עניין של 'בולם פיו בשעת מריבה', אני לא מדבר עכשיו, כשהוא רב איתך. אני לא מדבר, כשהוא מבזה אותך ברבים. אני מדבר, כשהוא פשוט רומס אותך. אם תחזור הביתה מהשיחה הזו מבלי לעשות כלום, תהיה מרוסק, תרגיש שאתה מרוסק, שאין לך ישות, זה יכאב לך בלב. זוהי המשמעות שרוסקת, זו אינה ענווה, זו אינה שפלות, זהו שברון רוח, זהו לב שבור, לב מרוסק, זו אינה ענווה.

בזמן כזה עליך לומר לו, בחיור, ולומר: "תראה, זה הכי יפה שאני יכול, זה הכי טוב שאני יכול, אני רואה שהקהל נהנה. אם הקהל רוצה משהו טוב יותר הם יזמינו, הם יביאו, מישהו אחר. אבל לפי כמה שאני יכול, ולפי כמה מתנות שהקב"ה נתן לי, כמה חכמה, בינה ודעת אני משקיע בכישרון הזה, אני חושב, שאני מתפלל טוב מאוד ויפה מאוד, ומשביע רצון לקהל".

למה שתגיד את זה? לא בגלל שאתה בעל גאווה. במילים האלה אין טיפת גאווה. מה שמונח במילים האלה הוא, שאם לא תיתן לעצמך להתרסק, והוא לא יבוא שוב לומר לך את המילים האלה, כי הוא מרגיש ורואה, אה, את האדם הזה אי אפשר סתם לרסק ולרמוס, הוא אדם שמח, הוא אדם נורמלי, הוא לא נותן שידרכו עליו, לא בכך שהוא צועק בחזרה, ולא בכך שהוא פוגע באחר. אלא בכך שהוא מתייצב כאדם נורמלי, שהאחר ירגיש רע, אוי, מה הייתי צריך לומר לו, הוא יבקש ממך סליחה. ואתה יודע מה האחר יענה לך, האחר יענה לך, באמת, לא התכוונתי לזה, אני מתנצל, באמת התכוונתי לומר, שיש, אני יודע... גבוה יותר, רחב יותר, קול ראש... בכלל לא התכוונתי לזה. ואתה תהנה, הוא ינה, ואתה לא תרוסק.

יש לנו המון אנשים, שיש להם רדיפות, המון אנשים שמוותרים על כישרונות, המון אנשים שמוותרים על עבודתם, המון אנשים שמוותרים על הרבה מחייהם, בגלל המילים המרוסקות שהם מקבלים. וממילא יוצא, שזו אינה ענווה. כי אם זו הייתה ענווה, הם היו גדלים בעבודת ה', הם היו שמחים, הם היו עובדים את הקב"ה, והם לא היו מוותרים על כלום. זו אינה הענווה הנכונה.

הענווה הנכונה היא אז, כאשר אתה גומר את הש"ס, ואתה לא מספר זאת לאף אחד. או, כאשר מישהו אומר לך: "למדת את כל הש"ס?" ואתה לא עושה מזה עניין, אתה לא מתחיל להסביר כמה קשה זה היה, וכמה שעות השקעת. ואתה לוקח את המחמאות ואוכל אותן, ומלקק אותן, ומחבק אותן. זו גאווה. אבל כאשר אדם אומר לך, סיימת ש"ס? ואתה אומר כן. והוא שואל כמה שנים? שבע שנים? וכל יום בקביעות? ואתה עונה את העובדות, כן או לא, ואתה משוחח על זה, ואתה שמח, ואתה מרגיש מאושר מכך. זו אינה גאווה. זהו אדם נורמלי. אדם לא יכול להיות מרוסק.

עכשיו, ישנם אנשים, שאנו קוראים לזה, שכאשר מסתכלים עליהם, זה כאילו הם מתחננים שידרכו עליהם. כלומר, לדוגמה, שאתה אדם רך, ומישהו ניגש אליך, והוא דוחף אותך. לא בגלל שהוא רוצה לריב איתך, הוא מקנא בך, או מסיבות אחרות. אבל הוא לא באמת רוצה להיות מסוכסך איתך, הוא אחיך, הוא בן דודך, הוא חברך הטוב. אבל זו הדרך

שבה הוא מוציא את כאביו האישיים, על ידי מתן מכה לך. אתה יודע מה אתה צריך לעשות בזמן כזה? בענווה תגיד לו: "ברוך? למה אתה כל כך כועס? מה עשיתי לך כל כך רע? ברוך, בוא נסתדר! במה אני יכול לעזור לך? משהו מפריע לך בחיים? משהו לא בסדר?" והוא עונה: "לא, כלום לא מפריע לי, אתה לא יכול לעזור לי. רק אני לא רוצה שתהיה גבאי פה בבית המדרש!!" מחייכים, ואומרים לו: "ברוך יקירי, גבאי בבית המדרש אני, זו התפקיד שלי, קיבלו אותי! אבל אתה צריך משהו אחר, בוא, אני אעזור לך!" ומחייכים, והוא מברך אותו בחיור, והוא מתקשר לשאול מה שלומו, והוא שולח לו מתנה לכבוד שבת. הוא מתייצב, לא באופן של גאוה, של ניהול מערכה, של מחלוקת, של צעקות בחזרה, "אני אראה לך מי אני! אתה עוד תראה!" זו גאוה, זו מחלוקת, זו מריבה. אבל לבנות את עצמך, ולא לתת לאדם לרמוס אותך, את זה אדם צריך לכבד בעצמו.

ובאותו אופן, לא לתת לעצמך להירמס על ידי עצמך. היצר הרע בא לאדם כל היום, "אתה לא לומד! אתה לא מתפלל! אתה לא יודע! אתה לא מבין! למה אתה אומר דרשות? אתה יודע מה אתה מדבר? למה אתה מוסר שיעורים? אתה אפילו לא יודע את הגמרא! למה אתה מתפלל לפני העמוד? אתה לא מתחיל לדעת להתפלל!" נגד היצר הרע אדם צריך להתייצב, בכבוד מסוים. "אני מהעם סגולה, אני יהודי, אני אדם נורמלי, אני אדם מיושב, אני אדם שחי במחשבה, דיבור ומעשה ביישוב הדעת." כי כאשר אתה חושב כך, אתה מתנהג כך, ואנשים ידברו אליך כך.

דע לך, אנשים יקבלו את זה, וכך ידברו אליך. כי כך אתה מציג את עצמך, כך אתה חושב, וכך אתה מתייצב. זהו העניין של "איזהו מכובד המכבד את הבריות", לכבד את עצמך. ודא שאינך מתנהג בין אנשים בצורה שאנשים ירמסו אותך, ואז תהיה לך טענות. ענווה היא, כאשר מישהו נכנס באמצע בית המדרש וצועק עליך, ומבזה אותך. עכשיו זה הזמן לשתוק. זהו ענין, כי הוא מקבל זאת מהקב"ה, והוא מקבל זאת באהבה, הוא מקיים את התורה. או כאשר אדם לומד כל ליל שישי ולאחר מכן חוזר הביתה, הוא לא צועק על הבית, ואין לו טענות כלפי אף אחד, "למדתי כל הלילה, מגיע לי העולם". לא! הוא אדם רגוע, הוא אדם נורמלי, לא מגיע לו כלום על לימודו, על תפילתו, הוא עושה זאת למען הקב"ה, לא מגיע לו על כך, הוא לא מרגיש כמו האדם המצליח ביותר בעולם, והוא לא דורך על אף אחד, זו ענווה.

**יכולים לשמוע תשובות בכל תחומי החיים על קו המערכת
בכתורים: 551**

לקבל הגליונות שלנו בכל שבוע, תפנו ל:
gilyonospm@gmail.com

מאמר הפרשה והמועדים

פרשת ואתחנן תשפ"ה

קיום העולם רק ע"י היצר הרע

וכי יצר הרע טוב מאד אתמהא וכו'. ויש להדגיש יותר הקושיא, כי אמרו חז"ל (קידושין ל:): קשה יצר הרע, שאפילו יוצרו קראו רע, וא"כ האיך זה יתכלכל עם מאמרם ז"ל שטוב זה יצר טוב, טוב מאוד זה יצר הרע.

גם אמרו חכז"ל (משנה אבות פ"ד מ"א): איזהו גבור הכובש את יצרו. ענין של כבישה, אין פירושו להמיתו, או להעבירו, ענין של כובש הוא שהיצר חי עמו, רק הוא כבוש תחתיו, ויש לדייק, וכי לא היה מעלה יתירה של גבורה, להמיתו כליל, ולמה בחרו חכז"ל בלשונם לכתוב בדיוק 'הכובש' את יצרו, שמשמעו שיש מעלה שעוד יהיה לאדם יצר הרע, אך תהיה כבושה תחת ידו.

ובכדי לבוא אל הביאור, נקדים דברי התלמידי רבינו יונה (על המשנה במס' ברכות

ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך (ו, ה). ובפירש"י הביא דבר חז"ל (במס' ברכות נד.) על 'בכל לבבך' - בשני יצריך, ביצר הטוב וביצר הרע.

והנה, המפרשים כבר דייקו, הקב"ה ברא עולמו בכדי להיטב עם ברואותיו (השער המלך מתחיל השער 'שעשעיה המלך' בזה"ל: יתברך שמו הגדול קודם כל דבר עלה ברצונו הפשוט לברוא העולמות כי אין מלך בלא עם שנאמר ברוב עם הדרת מלך [משלי יד כ"ח] וגם טבע הטוב להיטיב, ואם שאין עולם למי ייטיב. ויסוד זה מלא וגדוש בספרי חסידות, ועי' במאור ושמש ריש פרשת תולדות וז"ל: השית"ב ב"ה ברא כל העולמות כדי להיטיב לברואיו, עכ"ל"ק). ולכאורה היצר הרע הוא ענין של רע, ולמה ברא הרוצה להיטב היצר הרע.

וכבר המדרש עמד על קושי זה, וז"ל (בר"ר פ"ט): רבי נחמן בר שמואל בר נחמן בשם רב שמואל בר נחמן אמר הנה טוב מאד זה יצר טוב והנה טוב מאד זה יצר רע

אשתמיט ביניתא ממזייא (נשמטה שעה אחת מאדרת שער) ורמא קלא ואזל קליה ארבע מאה פרסי (והרים גור הארי של אש את קולו, והלך קול שאגתו עד מרחק של ד' מאות פרסה) אמרו (ישראל) היכי נעביד (מה נעשה? כי אם נשאר אותו כמות שהוא בדינו), דילמא חס ושלום מרחמי עליה מן שמיא (כשישמעו קולו המתחנן) אמר להו נביא שדיוהו בדודא דאברא (השליכוהו בתוך דוד של עופרת) וחפיוהו לפומיה באברא (וכסו את פי הדוד בעופרת, היות) דאברא משאב שאיב קלא שנאמר ויאמר זאת הרשעה וישלך אותה אל תוך האיפה וישלך את אבן העופרת אל פיה. אמרו הואיל ועת רצון הוא נבעי רחמי איצרא דעבירה (שימסור בדינו גם יצר הרע של עריות). בעו רחמי ואמסר בידיהו. אמר להו (יצר הרע דעריות) חזו דאי קטליתו ליה להווא כליא עלמא (ראו שאם תקטלו אותי יכלה העולם, לפי שרק מכח היצר הזה עוסק העולם בפריה ורביה, ואי אפשר לחלקו בין מעשה מותר למעשה אסור). חבשוהו תלתא יומי, ובעו ביעתא בת יומא בכל ארץ ישראל ולא אשתכח (כלאו אותו במשך שלשה ימים, ואכן נפסק כח היצר לגמרי, ולא עסקו עוד בפריה ורביה, ובקשו ביצה שנולדה היום בכל ארץ ישראל ולא מצאו, לפי שגם התרגלות הפסיקו להטיל ביצים). אמרי היכי נעביד נקטליה כליא עלמא, ניבעי רחמי אפלגא, פלגא ברקיעא לא יהבי. כחלינהו לעיניה ושבקוהו ואהני דלא מיגרי ביה לאיניש בקריבתה, עכ"ל הגמרא.

ונמצא מכל זה דבר נורא, כי קיום העולם הוא רק עם היצר הרע, אם לא היה יצר הרע, אין העולם מתקיים. וזה מונח בלשון 'יצר', הוא מלשון מייצר, שעל ידי

שם וז"ל: ביצר טוב וביצר רע. עבודת יצר הטוב היא עשיית המצוות, ועבודת יצר הרע היא, שיכבוש יצרו המתגבר עליו, וזו היא העבודה השלימה שאדם יכול לעבוד לבואר ביצר הרע, עכלה"ק. ועוד נקדים דברי המאירי (על הגמ' ברכות שם ס' וז"ל: כלומר, שאפילו בשעה שתתעסק בצרכי העולם ובעניינים הגופניים, תהא כוונתך לשם שמים, על דרך מה שאמרו וכל מעשיך יהיו לשם שמים, וכן אמרו ז"ל למטה, איזו היא פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויה בה, בכל דרכיך דעהו, אפילו לדבר עבירה, עכלה"ק.

ובזה נבוא אל ביאור הענין, ונחזור על דברי המדרש שהבאנו לעיל, שמתמה וכי יצר הרע טוב מאד אתמהא?! והמדרש שם תירוצו בזה"ל: אלא, שאלולי יצר הרע, לא בנה אדם בית, ולא נשא אשה, ולא הוליד, ולא נשא ונתן. וכן שלמה אומר (קהלת ד') כי היא קנאת איש מרעהו, עכ"ל המדרש.

נמצא מזה, כי העולם כולו עומד ונתקיים על - היצר הרע! וכן מבואר בפירוש בגמרא יומא (טט'): שבימי עזרא ביקשו לבטל יצרא דעבודה זרה, והגמרא מספרת שם: אותיבו (ישבו) בתעניתא תלתא (שלשה) יומין ותלתא לילואתא (לילות, ולבסוף) מסרוהו (משמים ליצר הרע של עבודה זרה) ניהליהו (לידם) נפק (יצא אותו יצר הרע) אתא (והוא בא) כי גוריא דנורא (כמו גור אריה של אש, בצאתו) מבית קדשי הקדשים. אמר להו נביא (זכריה בן עדו) לישראל: היינו יצרא דעבודת כוכבים שנאמר ויאמר זאת הרשעה. בהדי דתפסוה ליה (כאשר תפסוהו)

כי אין שום חסרון, כי אפילו שאין לו רגלים, אבל הוא יכול לנהג היטב את הסוס, והעשיר נתן להעני את הלייצעס (החבלים לנהג הסוס), ויסעו.

הם נכנסו בתוך העיר, ובאו אל מקום השוק, והיה אז יריד עם הרבה אנשים בתוך השוק, והעני אמר בקול גדול להעושר, הלה כבר הגענו לתוך העיר, עכשיו תרד מן סוסי, והולך לביתך, והעשיר מתמה על דבריו: מה אתה שח? הלה זה סוסי, אתה תרד! ומיד נעשה בהלה גדולה, העני צועק שהעשיר יש לו הרבה נכסים, והוא רוצה לגזלו את הסוס היחודי שיש לו, והא ראה שזה שלו, כי הוא מנהגו, והעשיר טוען, כי העני שקרן וגזלן, כי הוא עשה לו טובה שיסע עמו, והסוס שלו.

וכמובן שהאנשים מן הצד לקחו צדדים בהפרשה, ובלי בירורים, כל אחד 'הכיר' כי הצדק עם העני, כי כך הוא טבע הדברים, שאנו רחמנים בני רחמנים, וכשרואים האיך שעני מתחנן לעשיר שירחם עליו, אין שום צל ספק כי הפשע עם העשיר, וביקשו מן העושר, שלא יעשה מחלוקת עם העני, וירחם על העני, ואפילו אם הצדק איתו, תוותר על סוסך, כי הוא הלה עני מרד. והגיע הדברים לאב"ד דמתא. וכשהרב עיין בדינא, אמר הרב להעשיר: ניכרים דברי אמת, אני מכיר מכל פרטי המעשה, שהצדק איתך, אבל מה אני יכול לעשות, מאחר שאתה עשית מעשה שתוכיח שהצדק עם העני, כי אם היית יושב בראש הסוס, והיית אחוז בהחבלים, אז היינו רואים שאתה

היצר הרע, יש יצירה, ויש קיום לכל היצור. והלשון מאוד, הוא לשון של ריבוי, וזה שאמרו רז"ל טוב מאוד זה יצר הרע, כי על ידי היצר הרע, יש ענין ריבוי בעולם, יש פריה ורביה, ונתרבה היצירה.

*

גביר אחד נסע בין היערות, ופתאום שמע קולו של איש, מלווה באנחות ובכיות. לבו של הגביר נתמלא ברחמנות, וקרא קול ביער: מי האיש השואג, היכן אתה? והלה יצא מתוך האילנות, והוא ראה איש יהודי עני ודל, וקולע על רגליו ואינו יכול לילך רק על המקלות המיוחדת לו. והעני בוכה לעומתו, כי הוא רעב ללחם, ורצה שירחם עליו, ויתן לו פרוסה מפיתו.

כראוי לו ליהודי מרחמנים בני רחמנים, נתן לו פרוסה יפה. אבל לבו של העני לא נתמלא מזה, והוא ביקש שהוא צמא מאוד למים, וישקנו גם במים קרים. והעשיר בלבו הפתוח ברחמנות נתן לו גם מים לשותות. וגם הוסיף לו מדיליה מטבע טוב ויפה.

אבל העני עדיין אינו שבע רצון מכל זה, והוא שואל עוד: הלה ראית כי אין לי רגלים שלימות ללכת בדרך, ואתה הלה יש לך סוס יפה וחזק, אולי תעלני על הסוס, ואתה ואני נרכוב יחדיו לתוך העיר הגדולה? העשיר הסכים גם לזאת, ומכיון שהעשיר היה צריך להעלותו על הסוס, נמצא כי העני התיישב על מקום בראש הסוס, ואח"כ כשהעשיר עלה על הסוס, היה יושב תחת העני על הסוס. העני אמר

*

כתיב בפרשתן (ה, יט) את הדברים
האלה דבר ד' אל כל קהלכם בהר מתוך
האש הענן והערפל וגו' מתוך החושך וההר
בער באש. ומבואר באבות דרבי נתן הנ"ל
כי האש הוא התורה, אם יש לנו התורה,
והתורה מנהיגנו, אז יוכל להיות חושך
וערפל, שמרומזין ליצר הרע, ויכולין
להתעלות עם היצר הרע, אבל צריך
להיות וההר בוער באש, צריכין לבער
באש התורה, והתורה יבער עם היצר
הרע, ואז יוכלו לעשות עמו כל הכלים
טובים שרוצים.

*

כתב המגיד מקוזשניץ זי"ע (עבודת
ישראל על ט"ו באב) וזל"ק: מכאן ואילך מאן
דמוסיף יוסיף, ומאן דלא מוסיף יאסף,
אמר ר' יוסף תקבריה אמייה, (מס' תענית לא).
פירש רש"י, שימות בלא עתו. רצ"ל
שיצטרך עוד לבא בגילגול להולד, ולבא
לעולם שנית, ולמלאות חסרונו אשר חסר
בהיותו בעולם, ולזה ימות אף בלא עתו.

כי ענין מיתת האדם הוא אחרי כל
השלימות בכל עניניו אשר לו נברא בזה
העולם, ותיקן כל הנוגע אליו אשר לזה
נברא, אז אין צורך לו בעולם והולך וחוזר
לעולמו. ולזה אומרים למת, לך בשלום,
רצ"ל אחר שקנה כל השלימות אשר
נברא אליו ולא חסר מאומה, ואם כן הוא
בשלום. כן הרשע אינו מת רק אחרי
שהבורא ית"ש יודע בו שלא ישוב עוד
מרעתו בשום אופן, ואם כן הוא בתכלית
שלימות הרשעות, וגם כן הוא שלם

הבעלים, אבל מאחר שהרשית אותו
לאחוזו בהחבלים, הרי זה הוכחה כי הוא
הבעלים, ואין לו למורה אלא מה שעיניו
רואות.

*

והנמשל הוא, כי אכן כבר הבאנו
מחזק"ל, כי יצר הרע הוא קיום העולם,
ורק על ידו יש ריבוי בעולם, אבל לזה
צריכין שימור וזירוז, שלא ירשה לו
לאחוז בהחבלים, שלא יעשה מעשה
בעלים. בביזנעס, הבעלים אינם יודעים
האיך עושים העבודה בהביזנעס, הם
בפועל אינם הפועלים, ואינם יכולים
להשתמש בכלי העבודה, לזה יש להם
הרבה פועלים שעושים כל פעולה
שצריכין לעשות בפועל בהביזנעס, אבל
כל עוד שהבעלים יושב על הקאסע, אזי
יודעים כי הוא הבעלים, אבל עם פועל
אחד יתיישב על הקאסע, לא יתארחו לו
הימים, עד שהפועל ישלחו מהעבודה,
ויאמר להבעלים כי הוא, הפועל, הבעלים.

*

באבות דרבי נתן (פט"ז) איתא בזה"ל:
רבי שמעון בן אלעזר אומר, אמשול לך
משל למה הדבר דומה, יצר הרע דומה
לברזל שהטילוהו לאור, כל זמן שהוא
בתוך האור עושין ממנו כל כלים שירצו,
אף יצר הרע אין לו תקנה אלא בדברי
תורה בלבד, שנאמר [משלי כה] אם רעב
שונאך האכילהו לחם, ואם צמא השקהו
מים, כי גחלים אתה חותה על ראשו וה'
ישלם לך, אל תקרא ישלם לך, אלא ישלם
לך. עכ"ל המשנה.

הרי לן מזה, דבר גדול, כי הקב"ה אמר, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, הרי לן כי העיקר מה שנצרך לנו הוא היצר הרע, זהו דבר ברור כי צריך להיות יצר הרע בעולם לתיקון העולם, זהו ברור, ונעשה בעיה מה שיעשה עמו, והאיק ילחמו עמה, לזה ברא הקב"ה התורה לתבל את היצר, ונמצא כי היצר עיקר והתורה נברא כדרך אגב לתבל היצר הרע! התורה ניתנה לנו, בכדי שאנו יוכל לנהג את הסוס, אנו יהיה המנהיגים.

*

כשהקב"ה ענש את הנחש, במה ענשו? עשה צורתו בלי ראש, רק כל צורתו, אפילו ראשו נראה כזנב. כי כל בעל-חי יש לה ראש וזנב, והזנב מסמל ענין של יצר הרע, של תאוות רעות, ענין של חטאים. ובני אדם אין ראשם נמשך למטה כבהמות וחיות, רק אנו עומדין וראשינו למעלה מגופינו, ואין לנו זנב. כי אנו יודעין שהיצר הרע הוא תכלית הבריאה, ואם התורה אנו עושין מזהיצר הרע התקרבות להקב"ה, ושוב אין כאן יצר הרע, רק כולו הוא ראש לעבודת הבורא.

*

באחד המדינות שלקחו מצעירי בני המדינה להצבא, רצו לגייס כספים עבור הצבא, וקראו כל ההורים שבניהם עבדו לצבא שיבואו לראות המקום הטוב, והעבודה הטוב שמכניסין בבניהם, והאוירה וכו', בכדי שההורים יתרמו עבור הצבא. הם באים וראו שבניהם

ברשעו, ונפטר מן העולם. מה שאין כן כשהשי"ת צופה בו שישוב באיזה אופן, אזי מאריך ימיו עד עת שובו אליו, וכשנפטר בשלום בשלימות המעשים טובים, אזי נשמתו חוזרת למקורה העליון, ואינה צריכה לגלגול לחזור בעולם. וזה תקבריה אמיה, רצ"ל שקבורתו הוא בבטן האם, עכלה"ק.

ויש לבאר דבריו הקדושים, מפני מה דווקא מט"ו באב צריכין להוסיף בלימוד התורה. ואפ"ל, כי מט"ו באב מתחילין הלילות הארוכין, ויש בחינה של חושך וערפל, וזה מראה על התגברות הדינים, וענין של יצר הרע, לכן צריכין להוסיף בה בלימוד התורה, לקיח הלילות הארוכות, הריבוי של חושך ולהאירה באש התורה.

*

איתא בגמרא (קידושין ל:) בזה"ל: ת"ר ושמעתם, סם תם, נמשלה תורה כסם חיים. משל לאדם שהכה את בנו מכה גדולה והניח לו רטיה על מכתו ואמר לו, בני כל זמן שהרטיה זו על מכתך אכול מה שהנאתך, ושתה מה שהנאתך, ורחוץ בין בחמין בין בצונן, ואין אתה מתיירא. ואם אתה מעבירה, הרי היא מעלה נומי. כך הקב"ה אמר להם לישראל, בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה, אין אתם נמסרים בידו, שנאמר, הלא אם תטיב שאת. ואם אין אתם עוסקין בתורה, אתם נמסרים בידו, שנא' לפתח חטאת רובץ, ולא עוד, אלא שכל משאו ומתנו בכ, שנאמר ואלו תשוקתו, ואם אתה רוצה, אתה מושל בו, שנאמר ואתה תמשל בו, ע"כ לשון הגמרא.

ובענין התאוות, ובכל יצר הרע ותאוה, נתן לנו תאוה האִיךְ להתנהג בתאוה ההוא. בענין עבודת השדה שהוא ענין גשם, ויש לנו נסיונות מהיצר הרע, נתן לנו הקב"ה דרך האִיךְ להתנהג בהשדה, ולהכניס את התורה בתוך הגשם, בשבת אסור לזרוע ולחרוש, בשביעית אסור לעבוד, יש איסור כלאים, בשעת הקצירה יש מצווה שלא לקצור פיאה, אסור ליקח הלקט שכחה, צריך לתרום תרומה, צריך ליתן מעשר, יש באילנות ערלה, יש מצווה של ביכורים. כשיש לו לאדם בהמה, צריך מקודם לשחוט, צריך לשמור הח"י טריפות.

והזכות שרצה הקב"ה לזכותינו הוא, שנתן לנו יצר הרע, ובכל ענין של יצר הרע ותאוה, עשה הקב"ה מזה תורה, וזה התורה תבלין, כי התורה מתבל כל יצר הרע ויצר הרע.

*

כתב במדרש שמואל (אבות פ"ג מכ"ב)

וז"ל: יש לפרש הפסוק (תהלים יא, ג) כי השתות יהרסון צדיק מה פעל. ויפורש 'שתות' מל' רשתות, כמו שפירשו המפרשים. ואמר על היצר הרע וסיעתו, אשר הם רשתות ומצודות לצוד את בני האדם לפתותם. והענין הוא, כי בא לתרץ למה ברא השי"ת יצר הרע בעולם, ויותר טוב היה שלא נברא, והיו בנ"א כמלאכים גבורי כח עושי דברו. לזה תירץ ואמר, כי השתות יהרסון צדיק מה פעל, ויהיה פרוש מלת 'כי' כמו אם, שהוא אחד מן השמושים שלו, ואמר אם השתות, והם

עובדין בשדה גדולה, מלא קוצים והרים וסלעים, וכל דברים קשים, לא היה אף מקום אחד ישר ונוח, אחד מהאימהות שראו את המצב, אמרה להגענעראל שהיא מוכן לשלם שישפר קצת את המקום, שיעשהו שדה ישר ונאה. אמר לה הגענעראל, אני מבין מה שאתה רוצה, אבל אתה אינך מבין שאנו רוצין שיתרגלו החיילים האִיךְ ללכת למלחמה ששם צריכין לעבור כל מיני מקומות קשות, ואם יהיה כאן מקום ישר ונוח, לא יהיו רגילים האִיךְ ללכת על שדה המלחמה.

היצר הרע נדמה להשדה הקשה, עם הרים וסלעים והרבה מכשולות, והתורה משולה להדרכה האִיךְ לינצל מכל העיכובים. והתכלית מכל זה, הוא לבוא לתכלית הבריאה, שיכנסו התורה בתוך הגשם. בלעדי היצר הרע לא נתקיים כלום מהבריאה, לא יצמח אילנות ותבואה, לא יהיה ביצים, לא יהיה כלום. על כל צעד ושעל יש לנו דרך בתורה הקדושה.

*

המשנה אומר (סוף מסכת מכות) רבי חנניא בן עקשיא אומר, רצה הקב"ה לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, ויש להקשות, לכאורה אם אכן רצה הקב"ה לזכות אותנו, יתן לנו חמש מצוות, ואנו יעשו אותן בשלימות הגמור, ולמה נתן לנו תרי"ג מצוות, וכל כך קשה לזכות לקיים כולם.

אבל החושב כך, טעות הוא בידו, כי אין הקב"ה רצה לזכות אותנו בעצם קיום התורה, רק הקב"ה זיכה אותנו ביצר הרע,

ט) והנה טוב מאד זה יצה"ר, דאם האדם כובש את יצרו, אזי יוכל לקרב עצמו להשי"ת יותר ממלאכי השרת שהמה נקראים עומדים, והאדם מחמת שהוא בעל בחירה נקרא הולך.

והנה שאור, הוא ג"כ כן, שאם נותן שאור בעיסה הוא מקרב את העיסה להיות נכון לאפות, ולכך מכנה את היצה"ר לשאור אם כובש אותו, אבל אם ח"ו הולך אחריו הוא מעכב לעבודת השי"ת, וכן הוא שעבוד מלכיות, דהנה מצינו במצרים שקישוי השעבוד היה מקרב את הגאולה, וזה היה מחמת שהיו סובלים את הצער והיו מקבלין באהבה מחמת שהיו יודעים כי זאת רצון השם יתברך, לכך היו היסורין האלו מקרבין את הגאולה. אבל אם האדם אינו מקבל את היסורים והתקצף על זה, אזי היסורים מעכבים את עבודת השי"ת, לכך הוא הסמיכות שאור שבעיסה עם שעבוד מלכיות, עכ"ל.

*

ועל דרך זה איתא בשפת אמת, לבאר ענין של שתי לחם חמץ שמניפין בחג השבועות. כי ידוע מה שכתבו חכמי המוסר על איסור חמץ בפסח, כי חמץ מרמז על היצר הרע, וצריך לבערו ולשרפו, אבל כל זה הוא קודם מתן תורה, אבל מאחר שקבלנו התורה בחג השבועות, ויש לנו התורה תבלין, אזי אדרבה, מקריבין שתי הלחם, היינו מקרבין הייצה"ר כי עם התורה אזי יש לנו שאור שבעיסה, שמטעמת העיסה בטעם טוב ומתוקה. וזה ביאור מה שאיתא

כחות היצה"ר וסייעתו, אם היו נהרסין מן העולם, צדיק מה פעל, כלומר לא היה הצדיק ראוי לשכר על היותו צדיק, כי מה פעל שאם יש לו שכר הוא, לפי שבכל יום ויום לוחם עם יצרו, עכ"ל"ק.

*

כשיעקב אבינו ע"ה התאבק בשרו של עשוי, כשראה השר שאינו יכול לו, אמר לו, הניחני כי אני צריך לומר שירה. מה נעשה עכשיו, לממה פתאום צריך לומר שירה? וידוע התירוץ שכתבו בספרים הקדושים, שכשראה שיעקב אבינו התגבר עליו, וכבשו, לא ביטלו את היצר הרע רק התגבר עליו, ורוצה לומר, אני מלמעלה ומנהיג, ואתה מלמטה, אני המנהיג, אז זכה היצר הרע לעשות עבודתו שעליה בא בעולם, ומכיון שזכה להשלים תפקידו בעולם, צריך לשיר שירה על זה, כי בא אל שלימתו.

ולכן אמרו חז"ל, וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד, זהו יצר הרע, כי עם היצר הרע יש עולם נאה, וטוב מאוד.

*

ועל דרך זה איתא בספה"ק חסד לאברהם להרה"ק מראדאמסק זלה"ה (בליקוטי הש"ס דף קמג ד"ה רצוננו) לבאר מה שקורא להיצה"ר בשם שאור שבעיסה, גם מה שאמר שם בגמרא, ומי מעכב שאור שבעיסה ושעבוד מלכיות, מה הסמיכות לזה שעבוד מלכיות, וכתב, דהנה על הפסוק (בראשית א לא), וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, דרשו חז"ל (ב"ר

הים, זהו היצר הרע, ופרנסתו הוא מן המים, רמזו, שחיותו של היצר הרע הוא מן התורה, כמו שאמרו ז"ל בראתי יצר הרע, ובראתי לו תורה תכלית, התורה ממתקו להיצר הרע, ומפרש שם, שלכך אינו שולט על מי שעוסק בתורה, מכיון שנהנה ממנו שהוא ממתקו אינו מזיקו, ובשעה שהיצר הרע רעב, האכילהו מלחמו של תורה, וזה בעצם רצון היצר הרע, אם אכן הוא נימוח.

אנו רגילין לחשוב שהיצר הרע בא להשטין אותנו מעבודת השי"ת, אבל זה מעולם לא היה ולא נברא, היצר הרע רוצה שאתה ילמוד תורה הקדושה, ותקיים המצוות, והדרך כיצד הוא מבקשו ממך, הוא ע"י עמידת הרים וגבעים ונסיגות, אבל אם ממתקו, אזי אינו שולט עליך.

אם אתה מרגיש שיש לך נסיגות על עבירות, במחשבה דיבור ומעשה, אינך מרגיש טוב, היצר הרע אינו מנסה אותך להשטין אותך, הוא מבקש ממך שתלמוד, ותעשה רצון ה', ועבודתך הוא לכבוש את היצר, שאם לאו יהיה היצר הרע רעב וצמא, ואם אתה שומע מה שהוא מבקש ממך, ואתה ממשיך ללמוד, אזי נתקדש ונטהר היצר הרע, ונעשה מתוק, ונעשה שאור שבעיסה, ויש לך עיסה טובה ומתוקה. ובתוך הדברים כתב הר"י עמדין שתור"ה גי' הסט"א ובן זוגו, וזה לכאורה פליאה עצומה, וכי לא מצא גימטרי' טובה יותר על התורה? אבל באמת אינו קושיא, כי כל התורה נברא בכדי למתק הסט"א ובן זוגו, והא שאנו מורגלין לחשוב כי

בזוה"ק (מדרש הנעלם פר' תולדות) **אלמלא יצר הרע, חדותא דשמעתא לא ידעי**. דהיינו הלימוד התורה בלא היצר הרע היה בכפיה, ורק עם היצר הרע יש לנו מתיקות התורה, זה מביא לנו חשקות התורה, אהבת התורה.

*

אמרו חכמינו ז"ל (בהקדמה לפרק שירה) על דוד המלך ע"ה, **בשעה שסיים ספר תהלים זחה דעתו עליו, ואמר לפני הקב"ה, רבוש"ע, יש בריה שבראת בעולמך שאומרת שירות ותשבחות יותר ממני, באותה שעה נזדמנה לו צפרדע אחת, ואמרה לו, דוד, אל תזוח דעתך עליך, שאני אומרת שירות ותשבחות יותר ממך, ולא עוד אלא כל שירה שאני אומרת ממשלת עליה שלשת אלפים משלים, שנאמר (מלכים א' ה' יב), וידבר שלשת אלפים משל ויהיה שירו חמשה ואלף, ולא עוד אלא שאני עוסקת במצוה גדולה, וזו היא המצוה שאני עוסקת בה, יש בשפת הים מין אחד שאין פרנסתו כי אם מן המים, ובשעה שהוא רעב נוטלני ואוכלני, זו היא המצוה, לקיים מה שנאמר (משלי כה), אם רעב שנאך האכלהו לחם, ואם צמא השקהו מים, כי גחלים אתה חתה על ראשו, וה' ישלם לך, אל תקי ישלם אלא ישלימו לך, ע"כ המדרש.**

ובפירושו רבי יעקב עמדין ז"ל על פרק שירה מפרש את המדרש, כי הצפרדע מרמז על שלמה המלך, כי הוא נוטריקון ציפור-דעה, ורמזו על שלמה המלך שנתנו לו המדע. ויש מין על שפת

אחא והפשייר עמו (היציאה"ר עשה פשרה ושלום עמו), **וכרות עמו הברית** (דקאי נמי אדלעיל ומצאת וגו' ואע"ג דפשטיה דקרא על הקב"ה קאי), **אבל דוד לא היה יכול בו, והרגו בלבבו, מה טעמא** (מה המקור), **ולבי חלל בקרבי**.

הרי לנו כי המדרגה הגדולה הוא, לכבוש את היצר הרע ולעשות שלום עמו. הגם שאין לנו במדרגה זו, אבל מכל מקום אנו במדרגה של בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, שגם אנו יכולין לתבל את היצר בדרכי התורה.

*

כתב בספה"ק **ערוגת הבשם** (פרשתן) זול"ק: רק השמר לך ושמור נפשך מאוד וגו', נ"ל בס"ד עפ"י מה שראיתי כתוב בספר אחד לפרש, הא דאמר רבי יוחנן בן זכאי לתלמידיו, יה"ר שיהיה מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם, דדרכי בני אדם בכל מה שאפשר להיות קשה לגוף אפילו על צד רחוק הוא מרחק את עצמו ממנו כמטחוי קשת, ואילו ממה שהוא קשה לנפשו ממדוים רוחניים, אינו חש כלל כולי האי. והיינו דאמר להו ריב"ז לתלמידיו, יה"ר שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר וד"ם, שתיראו ותשמרו עצמכם בעניני שמים, כדרך שאתם יראים לבשרכם. והנה באמת שמירת גופו אינו בידי אדם, דאין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא א"כ מכריזין עליו מלמעלה, וכמה פעמים ראינו אם לא ישמרנו שומר ישראל שוא שקד שומר, וכבר האריך בחובת הלבבות. בענינים כאלו, צריך האדם לכוון לעצמו לעשות כפי יכלתו ולא יותר מדאי (ועיי' מש"כ הרמב"ן

היצר הרע הוא סתירה להתורה, זהו טעות, כי האמת הוא להיפך.

*

אדם הראשון נתן שמות לכל סוגי הבריאיה, ולעצמו נתן שם 'אדם', כי הוא בא מן האדמה, ולכאורה יש להקשות, אכן גופו בא מן האדמה, אבל האדם יש לו גם נשמה קדושה וטהורה, והנשמה הרי נפח כביכול השי"ת מדיליה, וא"כ היה לו לקרות שמו 'רוח' או 'נפח', ולמה בחר שם של 'אדם' שמראה על פחיתתו שגופו בא מן האדמה? וי"ל על דרך שהלכנו עד כה, כי זה שיש לנו גוף מן האדמה, אין זה חסרון, אין זה חלק הפחיתות שלנו, רק התאוות והיצר הרע, זהו תכלית הבריאיה, וגם מרומז בשם של אדם, אדמה לעליון, אבל זהו שזה מרמז גם לאדמה לעליון, זהו רק מחמת שיש לנו נסיונות של אדמה, ויש לנו יצר הרע, בזה אנו יכולין להגיע למדרגות לדמות לעליונים ולעלות יותר ממלאכי השרת, להיות מהלכים בין העומדים.

*

אמרו חז"ל (ירושלמי סוטה פ"ה ה"ה): **שבעה פירושין הן, פרוש שכמי, פרוש ניקפי, פרוש קיזי, פרוש מנכיה, פרוש אדע חובתי ואעשנה, פרוש יראה, פרוש אהבה וכו', ומפרש הגמרא מהו: פרוש יראה, כאיוב. פרוש אהבה, כאברהם. אין לך חביב מכולן, אלא פרוש אהבה כאברהם, אברהם עשה יצר רע טוב, ומה טעמא** (מה המקור לכך) **ומצאת את לבבו נאמן לפניך** (שתי לבות דאף יצה"ר החזירוהו למוטב). **אמר רבי**

פ' (בחקותי), משא"כ בעניני יראת שמים, צריך לשמור את עצמו בכל הצדדים, ולהתרחק ממאה שערי איסור פן יארע לו ח"ו שיכנוס בשער א' צל איסור. והיינו דקמזהיר רחמנא, רק השמר לך, ובכל מקום אכ"ס ורק"ס מיעוטי נינהו, היינו שמירה מועטת, ושמור נפשך מאוד, שמירת נפשך תהי' מאוד שמור ומשומר וק"ל, עכלה"ק.

ונלע"ד להוסיף תבלין על פי דבה"ק, שכבר הבאנו המדרש, מאוד זהו יצר הרע, ובזה יתפרש הפסוק, רק השמר לך, כשבאנו לעניני של יצר הטוב, בזה סגי בשמירה מועטת, אבל, ושמור נפשך מאוד, כשבא לעניני יצר הרע, אזי צריכין שמירה מעולה, כי לשמור מעניני יצר הרע, צריך שמירה יותר.

ומכאן תוכחת מגולה האיך להכין עצמינו להימים הקדושים שממשמשינן ובאין, בעבודה הקדושה זו, להכניס את התורה הקדושה בכל עניני היצר הרע, להשתמש עם התורה לתבלין להתורה. באופן שבכל דרכיך דעהו, כשנוסעין למקום להשמר מאוד בעניני היצר הרע,

השי"ת יעזור ויכתוב לנו בכתובה וחתומה טובה לשנת גאולה וישועה, ועד אז ג"כ יכתב הקב"ה כתיבה וחתומה טובה, ויה"ר שנהיה דבקים בתורה באמת, ובלב שלם, ויהיה לנו בריאת השלימות, פרנסה ברוח, ונחת דקדושה ובטרה, יישוב הדעת דקדושה, אריכות ימים ושנים טובים דשנים ורעננים, דורות ישרים ונאמנים, השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיינו, בביאת גואל צדק במהרה דידן אמן.

(סעודת שלישית תשע"ט)

קול פנים מאירות

שיעורי כ"ק מרן ארמו"ר מפנים מאירות סיקסא שלי"א

צענטראלע נומער: 845-414-0076

א"י: 072-370-1823 | ענגלאנד: 0330-350-3190 | ארגנטינע: 5411-

2152-7691 | אנטווערפן: 323-346-0673 | מאנטריאל: 438-228-2500

להצטרף לקבל הגליונות שלנו, תפנו ל:

gilyonospm@gmail.com

